

PROTOKÓŁ z VI posiedzenia Rady do Spraw Cyfryzacji, które odbyło się 17 listopada 2023 roku, o godzinie 13:00 w formie wideokonferencji.

Grupy robocze działające w MC- Pani Inez Okulska, Dyrektor Departamentu Innowacji i Technologii MC.

Pani Dyrektor przedstawiła grupę roboczą GRAI oraz GRIoT, które działają najaktywniej przy Departamencie Innowacji i Technologii MC.

Grupa GRAI jest grupą roboczą ds. AI. Cele grupy to przygotowywanie i opracowywanie rekomendacji, dobrych praktyk, propozycji projektów, założeń kampanii edukacyjnych i raportów. Pani Dyrektor przytoczyła przykłady działań grupy. Dotychczas opracowane rekomendacje dot.:

- możliwości przyspieszenia transformacji sektora energetycznego przy wykorzystaniu sztucznej inteligencji,
- zakresu stosowania sztucznej inteligencji w sektorze finansowym,
- sztucznej inteligencji w Transporcie i Mobilności w Polsce w 2021 r.,
- wdrożenia piaskownic regulacyjnych dla sztucznej inteligencji w transporcie i mobilności,
- bezpieczeństwa produktów IoT.

Mamy najnowsze raporty dotyczące wdrażania technologii w administracji centralnej, w samorządach, w spółkach Skarbu Państwa, w małych i średnich przedsiębiorstwach. Jest także analiza związku AI Act z wybranymi obowiązującymi i projektowanymi regulacjami prawnymi. Są kwestie dotyczące uczenia ustawicznego w zakresie sztucznej inteligencji, otwartych danych, IoT w polskiej gospodarce czy raport dotyczący Centralnego Portu Komunikacyjnego. Powstała także Biała Księga AI w praktyce klinicznej – ważny dokument, który okazał się być pierwszym tego typu w Europie. Dzięki grupie GRAI została przygotowana akcja „niech Bloom przemówi po polsku”. Dzięki tej akcji zawiązała się grupa osób o nazwie Spichlerz, która zbierała dane polskojęzyczne. W dużym stopniu zaawansowania jest kolejny raport dotyczący generatywnej sztucznej inteligencji, który będzie zawierał ważne elementy bezpieczeństwa modeli generatywnych, rekomendacje zastosowania AI w sądownictwie i prokuraturze, a także projekt/rekomendacja o roboczej nazwie smart.pl dotyczący rozwoju inteligentnych usług i produktów cyfrowych w Polsce.

Pani Dyrektor wspomniała, że grupa GRAI połączona z GRIoT liczy obecnie 429 osób. To przedstawiciele m.in. dostawców technologii, rynku, nauki, kancelarii specjalizujących się w prawie nowych technologii, organizacji pozarządowych i ministerstw oraz administracji publicznej. Największą grupą są badacze z jednostek naukowych, z instytutów naukowych oraz uniwersytetów, przedstawiciele prywatnych firm technologicznych oraz przedstawiciele kancelarii prawnych.

Wspomniana grupa ze względu na liczebność została podzielona na 4 podgrupy: Tech, Edu, Law oraz Biz. Rada Programowa na chwilę obecną składa się łącznie z 70 osób. Spotkania

odbywają się raz na dwa/trzy tygodnie, aby ustalać dalsze kierunki zadań, którymi GRAI miałyby się zajmować. Ustalenia są dwutorowe – z jednej strony MC ma pewne potrzeby i prosi o współpracę oraz doradztwo, ale też jest otwarte na głosy przychodzące od ekspertów - w formie ogłoszeń o współpracy, omówionych w Radzie Programowej, ale także otwarte do wszystkich członków, którzy nie są przypisani do żadnych konkretnych podgrup, aby samodzielnie zgłaszali się do danego projektu według swoich zainteresowań oraz dostępności czasowej. Odbyło się kilka otwartych spotkań - dotyczących dobrych praktyk w zakresie wsparcia procesu współdzielenia danych medycznych do celów badawczych i rozwojowych. Mamy 5 różnych przeglądów krytycznych w przypadku narzędzi XAI, otwartych narzędzi (modeli) AI, otwartych danych AI. Dodatkowo przeprowadzany jest przegląd badaczy zajmujących się AI oraz innowatorów. Ponadto powstają rekomendacje w zakresie standaryzacji raportów o wdrożeniach AI. Pani Dyrektor wspomniała o projektach znajdujących się na horyzoncie. Jest to aktualizacja „Polityki AI” pod kątem:

- oczekiwań sektora prywatnego, potrzeb polskiej gospodarki
- administracji publicznej
- budowania potencjału polskiej myśli innowacyjnej na arenie międzynarodowej

Pani Dyrektor powiedziała również o portalu: AI4MŚP dla małych i średnich przedsiębiorstw, które MC chce rozwijać razem z grupą GRAI. W przygotowaniu jest także program odnoszący się do AI w start-upach, do którego będą zapraszani eksperci z GRAI.

Pan Przewodniczący zapytał czy członkowie Rady mogą zgłaszać się do prac w grupie i czy planowane jest spotkanie grupy w najbliższym czasie. Pani Dyrektor zaprosiła zainteresowanych członków Rady do zgłaszania się do prac oraz poinformowała o najbliższym terminie spotkania.

W toku dyskusji pojawiły się podziękowania dla Pani Dyrektor za wykonanie dużej pracy związanej z grupami AI. Zauważano, że bardzo ważną kwestią jest uczestnictwo Polski w inicjatywach na arenie międzynarodowej.

Dane medyczne- przedstawiciele Ministerstwa Zdrowia, Centrum e-Zdrowia oraz Komisji Europejskiej (przy udziale Departamentu Innowacji i Technologii MC): Pan Hubert Źyciński, Zastępca Dyrektora Departamentu Innowacji w Ministerstwie Zdrowia; Pani Anna Romańczyk, Naczelnik Wydziału Rozwoju Innowacji, Departament Innowacji w Ministerstwie Zdrowia; Pan Michał Skoczylas, Radca prawny w Departamencie Prawnym w Centrum e-Zdrowia; Pan Andrzej Ryś, Główny doradca naukowy, Dyrekcja Generalna ds. Zdrowia i Bezpieczeństwa Żywności, Komisja Europejska.

Głównym punktem spotkania było odniesienie do projektu ROZPORZĄDZENIA PARLAMENTU EUROPEJSKIEGO I RADY w sprawie europejskiej przestrzeni danych dotyczących zdrowia (EHDS) oraz pytanie jakie główne problemy dostrzega Ministerstwo Zdrowia z implementacją tego rozporządzenia. Uwagę Rady w dotychczasowej dyskusji zwróciły głównie kwestie związane z ryzykiem i niebezpieczeństwami. Dyskusja między członkami Rady toczyła się na dwa tematy: zbierania danych genetycznych w kontekście ryzyk i braku dostatecznych

regulacji prawnych chroniących przed gromadzeniem wielkich ilości danych i transferowaniem za granicę danych genetycznych Polaków, np. przez urządzenia wysyłające dane i przetwarzające je poza Polską. Zwrócono się do zaproszonych gości o odniesienie się do ww. zagadnień.

Jako pierwszy głos zabrał Pan Dyrektor Hubert Życiński wyrażając zadowolenie z podjęcia tematu danych przez Radę. Projekt rozporządzenia od maja 2022 r., czyli od daty publikacji przeszedł dość długą drogę. Ministerstwo Zdrowia jest wiodące w zakresie procesu negocjacji projektu rozporządzenia unijnego, formułowało do niego stanowisko, w którym adresowane zostały kwestie wymienione przez członków Rady. Rozporządzenie to akt, który będzie regulował 3 podstawowe obszary, czyli pierwotne przetwarzanie danych na potrzeby diagnostyki i leczenia, wtórne przetwarzanie danych na potrzeby badań rozwoju wyrobów medycznych/innowacji i trzeci obszar to dane, które będą przetwarzane przez systemy EDM i kompatybilne z nimi systemy AI. Pod względem istotności kwestie zidentyfikowane przez Radę w kategorii wyzwań mieszczą się zdecydowanie w czołówce. Od początku aktywności w procesie negocjacyjnym MZ wskazuje na te kwestie, a na bieżącym etapie został osiągnięty istotny postęp w tych obszarach.

Pan Dyrektor powiedział o kluczowych wyzwaniach identyfikowalnych z punktu widzenia administracji. Są to wyzwania związane z pewnymi zobowiązaniami nakładanymi na państwa członkowskie w kontekście wejścia w życie przedmiotowego rozporządzenia. Biorąc pod uwagę działania w zakresie pierwotnego przetwarzania danych będziemy zobligowani m.in. do przetwarzania danych oraz do ich umieszczania w kontekście realizacji transgranicznych usług. Kluczowym wyzwaniem są z jednej strony kwestie prawne związane z szerszą możliwością zarządzania danymi przez osoby fizyczne - takimi możliwościami, które w tej chwili nie funkcjonują na poziomie krajowym. Z drugiej strony uruchomienie kluczowych usług wskazywanych jako priorytetowe kategorie danych (karta pacjenta, elektroniczna recepta, dokument realizacji recepty, obrazowanie medyczne, wyniki laboratoryjne, wypisy ze szpitala), które w pierwszej kolejności będą uruchamiane. Polska jest w grupie państw realizujących e-receptę transgraniczną - trwają prace nad kartą pacjenta. W kontekście pierwotnego przetwarzania danych czeka nas także utworzenie organu ds. e-zdrowia zawiadującego infrastrukturą informatyczną, która będzie pozwalała na realizację wskazanych usług. We wtórnym przetwarzaniu danych umiejscowić można wyzwania zidentyfikowane przez Radę oraz wyzwania z kategorii organizacyjnej - wystąpi duża intensywność i duży zakres procesu polegający na wystawianiu wniosków o dostęp do danych, oceny wniosków indywidualnych o dostęp do danych i ewentualnego przekazywania dostępu do danych, których dotyczy wnioski. Temu będzie służyło utworzenie organu/urzędu ds. dostępu do danych, który ten proces w prawdopodobnie dużej intensywności i skali skutecznie obsłuży. W odniesieniu do ochrony danych osobowych w kontekście danych medycznych w większości przypadków będą to dane zanonimizowane. Skuteczna anonimizacja jest kluczowym procesem w przetwarzaniu danych w kontekście wtórnego przetwarzania, a jej poziom zależy od stopnia wrażliwości danych. Te najbardziej wrażliwe to dane genomiczne. W kontekście procesu przetwarzania w chmurze, dyskusji należy poddać zastosowanie modelu architektury. W obecnym rozumieniu według projektu rozporządzenia przetwarzanie danych

udostępnionych na mocy decyzji urzędu ds. dostępu do danych ma się odbywać w określonym bezpiecznym środowisku przetwarzania, które będzie przez urząd ustanawiane i udostępniane podmiotowi czy osobie zainteresowanej przetwarzaniem tych danych. Zalecenia dotyczące funkcjonalności bezpiecznego środowiska przetwarzania są przedmiotem dyskusji nie tylko na forum negocjacyjnym, ale także na forum wspólnego działania przygotowawczego do *European Health Data Spac – TEHDAS 2*. Polska podnosi kwestie związane z pewną standaryzacją/rekomendacjami, czyli wypracowaniem zaleceń w procesie doboru stopnia anonimizacji bądź wyboru odpowiednich narzędzi zapewniających anonimizację, aby odpowiedzialność nie była nakładana w sposób nadmiarowy np. na dany urząd i pracowników, którzy musieliby posiadać doskonałą wiedzę na temat wszystkich zespołów danych, którymi będą zawiadywać, a katalog będzie obejmował bardzo szeroki zakres danych. W temacie danych genomicznych w procesie negocjacyjnym jest świadomość, że są to kwestie wymagające regulacji, jednak ostatecznego rozwiązania w tym zakresie jeszcze nie ma. Powstała koncepcja wydzielenia w katalogu podgrupy danych genomicznych, które mogą być uznane za fragmentaryczne i podgrupę danych całościowych. Wobec takich grup można stosować zróżnicowane kryteria dostępu. Ponadto trwa dyskusja wokół mechanizmu opt-out dla osób fizycznych w dwóch zakresach (perspektywie pierwotnego i wtórnego przetwarzania).

Projekt rozporządzenia jest przed uzgodnieniami z Parlamentem Europejskim. Do końca roku spodziewana jest propozycja prezydencji hiszpańskiej i zamknięcie projektu na etapie uzgodnień z Parlamentem. Pan Dyrektor wskazał także, że kwestia otwartości obecnego projektu rozporządzenia na wymianę danych czy przekazywanie danych do krajów trzecich poza UE jest jednym z kluczowych postulatów MZ. Strona polska uważa, że konstrukcję należy przeformułować w kierunku rozwiązań uwzględniających w pierwszym rzędzie rozwiązanie umożliwiające państwom członkowskim UE skorzystanie z dobrodziejstw tego aktu i nie narażanie właścicieli zespołów danych na ich wykorzystanie przez podmioty z krajów trzecich. Bardzo ważne jest oprócz znajomości tego aktu, do czasu wejścia w życie obowiązywania poszczególnych przepisów rozporządzenia, organiczne podejście budowania potencjału służącego podmiotom do rozwoju możliwości wykorzystania narzędzi wskazanych w akcie. MZ postuluje, aby transfer danych do krajów trzecich spoza UE był w ogóle niemożliwy bądź opóźniony i proponuje wprowadzenie okresu przejściowego, który pomógłby państwom członkowskim osiągnąć pewien stopień dojrzałości w zakresie możliwości przetwarzania danych. Obecnie proponowane rozwiązania to np. zapewnienie dostępu do danych na zasadzie wzajemności.

Następnie głos zabrał Pan Andrzej Ryś zwracając uwagę na kilka elementów - o ile dane pierwotne wydają się w negocjacjach co do koncepcji do zaakceptowania dla wszystkich państw, to trudność sprawiają dane wtórne, a trudność ta wynika z kilku względów. Po pierwsze dane medyczne przyrastają w nieprawdopodobny sposób. W wielu krajach problemem staje się utrzymywanie tych danych w konkretnym miejscu. Po drugie pojawiły się różne urządzenia wytwarzające dane – od zwykłych aparatów do mierzenia ciśnienia czy glukometrów, po skomplikowane urządzenia wymagające większej mocy przetwarzania, jak EKG czy sensory. Pojawia się problem sposobu wprowadzania danych, na co została zwrócona

uwaga wymuszając na producentach tych urządzeń łączenie się z przyszłymi rekordami medycznymi w sposób maksymalnie automatyczny, jednak powstają kolejne problemy - interoperacyjności, semantyki, stosowania systemów kodowych. W Polsce niebawem zostaną powołane instytucje, które będą zajmować się tym zakresem. Być może w części digital - zarządzania procesem na poziomie krajowym będzie to Centrum e-Zdrowia. Bardzo istotne jest utworzenie drugiego członu, czyli instytucji odpowiedzialnej za dostęp do danych oraz procesy budowania środowiska używającego danych. Kolejnym istotnym elementem jest czerpanie z doświadczeń innych krajów – wprowadzanie m.in. mechanizmów ochrony, a jednocześnie udostępniania danych.

Pan Andrzej Ryś zadeklarował chęć współpracy z Radą w temacie danych medycznych.

Jeden z członków Rady podkreślił, że niewiele krajów w Europie osiągnęło taki poziom rozwoju elektronicznej dokumentacji medycznej jak Polska. Od stycznia w naszym kraju rusza budowa e-usługi Karta Pacjenta, istotnej także w kontekście włączenia się do wymiany transgranicznej. Funkcjonuje bardzo dużo działań w zakresie wsparcia przez rozwiązania cyfrowe opieki koordynowanej w onkologii, a także ciekawe e-usługi dotyczące profilaktyki polegające na tym, że użytkownicy Internetowego Konta Pacjenta będą mieli możliwość uzyskania spersonalizowanej oferty badań profilaktycznych, która uwzględni także stricte dane medyczne. Z pewnością to kwestie istotne i cenne, które jednak będą wiązały się z oddaniem części naszej prywatności. Wspomniano, że do 30 listopada trwają konsultacje projektu raportu „Dane medyczne w pracy lekarza — stan obecny i pożądane zmiany”, który powstał na zlecenie Naczelnej Izby Lekarskiej dot. stricte danych medycznych, gdzie pojawia się kwestia sztucznej inteligencji czy przetwarzania danych w chmurze.

W toku dyskusji zauważono, że jest mnóstwo kwestii do uregulowania w omawianym projekcie rozporządzenia UE, natomiast przyśpieszenie rozwiązań wymiany danych wydaje się bardzo niepokojące.

Pan Przewodniczący zaproponował stworzenie zespołu roboczego ds. danych medycznych, który współpracowałby z zaproszonymi gośćmi. Pan Przewodniczący zasugerował, aby zainteresowani członkowie Rady oraz eksperci zgłaszali się do ww. zespołu przez sekretariat Rady. W zależności od stopnia zainteresowania tematyką zostanie stworzony zespół dedykowany danym medycznym lub zagadnienie będzie kontynuowane na ogólnych posiedzeniach Rady.

[Dyskusja nad uwagami do projektu ustawy o zmianie ustawy o informatyzacji działalności podmiotów realizujących zadania publiczne oraz ustawy – Kodeks postępowania administracyjnego.](#)

Opracowane przez Pana Sławomira Wojciechowskiego uwagi do przedmiotowego projektu ustawy zostały przesłane mailowo członkom Rady. Na posiedzeniu omówiono krótko propozycje tych uwag m.in. w zakresie utworzenia rejestru systemów informatycznych. Pozostają kwestie techniczne doprecyzowania zapisów poszczególnych norm prawnych. Pan S. Wojciechowski poświęcił więcej uwagi kwestii nowelizacji Kodeksu Postępowania Administracyjnego. Przepisy te w ostatnich latach dynamicznie się zmieniają uwzględniając

rozwój komunikacji elektronicznej. W swoich uwagach Pan S. Wojciechowski zawarł postulat – prowadzenie postępowań administracyjnych i kontakt ze stroną postępowania. Większość rozwiązań prawnych stwarza fakultatywność wyboru środka komunikacji. Pomimo tego, że ciężar prowadzenia postępowania wyjaśniającego zawsze spoczywa na podmiocie publicznym, do tej pory w przypadku konieczności potwierdzenia informacji w postaci zaświadczeń, dokumentów z innych podmiotów publicznych to obywatel jest pośrednikiem – doręczycielem tych informacji. Od blisko 4 lat istnieje rozwiązanie prawne pozwalające innym podmiotom publicznym, które w razie potrzeby zasięgnięcia informacji z rejestru stanu cywilnego mogą te informacje pobierać bezpośrednio integrując się z rejestrem lub elektronicznie zgłaszając się do kierownika USC. Liczba takiej formy komunikacji jest jednak znikoma. Zintensyfikowanie tych działań zarówno od strony prawnej, ale także organizacyjnej to nie tylko korzyść dla obywatela. Analizy pokazują bardzo wyraźnie, że jednym z najbardziej istotnych elementów generujących koszty administracji publicznej jest koszt pracy. Skrócenie tych procesów poprzez automatyzację wymiany informacji niezbędnych do załatwienia spraw powoduje największe oszczędności nie tylko na koszcie pracy, ale także na kosztach rzeczowych. W związku z tym Pan S. Wojciechowski zawarł uwagi do projektu aktu dotyczące sposobu zapisu poszczególnych jednostek redakcyjnych, aby wyeliminować jakkolwiek fakultatywność i zobowiązać podmioty do integracji we własnym zakresie i pobierania koniecznych informacji.

Pan Przewodniczący zaproponował skonsultowanie uwag ze wskazanymi członkami Rady dla wypracowania stanowiska Rady ww. temacie.

Wolne wnioski.

Jeden z członków Rady zauważył, że Ministerstwo Edukacji i Nauki rozpoczęło prekonsultacje dokumentu Polityka Cyfrowej Transformacji Edukacji w Polsce. Zastanawiano się nad dyskusją dotyczącą dokumentu oraz zgłoszeniem uwag Rady.

Poruszono temat projektu Krajowego planu działania do programu polityki "Droga ku Cyfrowej Dekadzie" do 2030 r. Utworzony został ad hoc zespół roboczy do zaopiniowania dokumentu.

Wspomniano o dwóch projektach uchwał Rady: dotyczącego certyfikacji chmury oraz odporności cyfrowej i ewakuacji do chmury. Pan Przewodniczący zaproponował dyskusję na kolejnym posiedzeniu w zakresie powyższych tematów i przeprowadzenie głosowania nad uchwałami.

Uczestnicy posiedzenia:

Członkowie Rady:

1. Izabela Albrycht
2. Andrzej Dulka
3. Agnieszka Gryszczyńska
4. Agnieszka Jankowska
5. Jolanta Jaworska
6. Agnieszka Kister
7. Janusz Kosiński
8. Anna Beata Kwiatkowska
9. Dariusz Milka
10. Jarosław Mojsiejuk
11. Józef Orzeł – Przewodniczący
12. Marta Poślad
13. Tomasz Rychter
14. Krzysztof Silicki
15. Patrycja Staniszevska
16. Sławomir Wojciechowski
17. Małgorzata Zakrzewska

Zaproszeni goście:

18. Inez Okulska, Dyrektor Departamentu Innowacji i Technologii w MC
19. Hubert Życiński, Zastępca Dyrektora Departamentu Innowacji w Ministerstwie Zdrowia
20. Anna Romańczyk, Naczelnik Wydziału Rozwoju Innowacji, Departament Innowacji w Ministerstwie Zdrowia
21. Michał Skoczylas, Radca prawny w Departamencie Prawnym w Centrum e-Zdrowia
22. Andrzej Ryś, Główny doradca naukowy, Dyrekcja Generalna ds. Zdrowia i Bezpieczeństwa Żywności, Komisja Europejska
23. Krzysztof Głomb, Pełnomocnik Ministra Cyfryzacji do spraw współpracy z administracją samorządową Rzeczypospolitej Polskiej; Pełnomocnik Ministra Cyfryzacji do spraw relacji z podmiotami działającymi na rzecz rozwoju kompetencji cyfrowych
24. Wiesław Paluszyński, ekspert Rady
25. Jacek Paziewski, ekspert Rady

Sekretariat Rady i pracownicy Ministerstwa Cyfryzacji:

26. Piotr Wasilewski, Dyrektor Biura Ministra w MC
27. Łukasz Wojewoda, Dyrektor Departamentu Cyberbezpieczeństwa w MC
28. Katarzyna Bis-Płaza, Dyrektor Departamentu Projektów i Strategii w MC
29. Katarzyna Nosalska, Dyrektor Centrum Projektów Polska Cyfrowa w MC
30. Pamela Krzyrkowska, Zastępca Dyrektora Departamentu Innowacji i Technologii w MC
31. Katarzyna Stopińska, Biuro Ministra w MC
32. Katarzyna Gójska, Biuro Ministra w MC
33. Joanna Laskowska, Biuro Ministra w MC